

tudi roke v ornamente. Polja med konzolami izpolnjujejo na les slikane podobe evangelistov s Kristusom v sredi.

V obče pa imajo ti oltarji tudi prednosti baročnega sloga, ker ob pravi osvetljavi napravljajo mogočen vtisk ter vso cerkev nenavadno veselo in čarobno poživljajo.

G. P.

Mokronoško žezlo. Med inventar trškega premoženja mokronoškega spada tudi „žezlo“, katerega sliko vidijo čitatelji na tej strani. To žezlo prejema z drugim premoženjem vred vsakokratni načelnik mokronoškega trga (ne občine); ne nosi ga nikdar in tudi ni znano, da bi ga bil nosil kateri prednik. To „žezlo“ ni bogve kako umetno delo, pač pa je zelo zanimivo. — Notranja palica je pozlačen baker, okraski (na risbi beli) so najbrže srebrni. Palica je sestavljena iz 5 kosov, ki so med seboj zvezani z vijaki. Izvzemši

Janez Trdina.

male poškodbe je „žezlo“ popolnoma ohranjeno. Žal, da ni o njem nikakih podatkov in da nihče ne vé, kdaj, kako in po kom je to „žezlo“ prišlo v Mokronog. Domneva se, da je bil ta „scepter“, kakor ga nazivljajo, znamenje oblasti nekdanjih trških sodnikov (Marktrichter), a sodeč po delu samem, bi dvomili, da so si ga nekdanji Mokronajzarji sami omislili, marveč je opravičena slutnja, da jim je bilo žezlo podarjeno. Gotovo so si morali Mokronajzarji pridobiti posebnih zaslug, da so prišli do takega daru in odlikovanja. Škoda, da ni o tem nikakih podatkov, bodisi pismenih zapiskov, bodisi ustmenih sporočil. S tem „žezlom“ je zvezan gotovo zanimiv kos mokronoške, in tudi kranjske zgodovine.

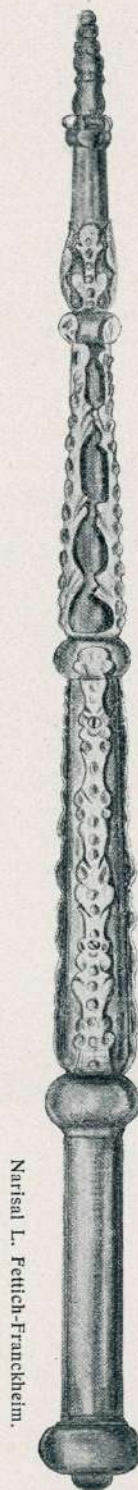
Ivan Kr. Tkalčič.

Dné 11. maja letos je umrl po dolgem bolehanju prebendar stolne cerkve zagrebške Ivan Kr. Tkalčič. Bil je skromen mož, dasi daleč znan po svoji učenosti. Poleg dr. Račkega in Ljubića ni bilo marljivejšega zgodovinarja, vestnejšega zbiratelja in tolmača zgodovinskih listin in spomenikov, kakor je bil pokojni Tkalčič. Posebno je proslavil Zagreb, o katerem je izdal „Monumenta historica“. „Dom in Svet“ je priobčil že obširnejši življenjepis Tkalčičev. Zato danes dodajamo le to, da je pred kratkim izdal „Slavensko bogoslužje u Hrvatskoj“.

Jugoslovanska akademija ga je uvrstila l. 1883. za znanstvene zasluge med svoje prave člane, a obenem je opravljal pri akademiji službo arhivarja do svoje smrti. Prijatelji in častivci njegovi so mu priredili ob štiridesetletnici njegovega književnega delovanja pomenljivo, a skromno svečanost, kakor je odgovarjalo njegovemu značaju. Drugega odlikovanja ni dobil. Mesto Zagreb, ki ga je s svojim delom na daleč proslavil, se ga je spomnilo šele zdaj, ko je iz mestnega zastopstva iztisnjena khuenovska stranka. A bilo je prekasno. Mestni župan se je na dan njegove smrti spomnil v svojem govoru velikih njegovih zaslug; a mesto častnega meščanstva je dobil pokojnik od zagrebškega mesta venec na krsto, in mestno zastopstvo ga je spremilo do hladnega groba.

J. St.

Kako se prevaja! Prof. T. Maretić je v „Radu jugoslovanske akademije“ primerjal mnogo hrvaških in srbskih prevodov iz Turgenjeva z originalom in je dognal, kako površni in nevedni so mnogokrat prevajatelji. Velik del ni bil preveden po izvirniku, ampak po nemških in francoskih prestavah, tako da so celo ruska lastna imena pisana z nemškim ali francoskim pravopisom, n. pr. „Bestujev“, „Sagoskin“ namestu „Bestužev“, „Zagoskin“. Eden je kar iz nemškega prevzel „Major a. D.“ za rusko „otstavnoj major“. Ruski stavek: „Žena ego sbivalasj na zastarêlogo cyp-ljenka“ je preložil nekdo: „Žena mu disala po starinskoj kuhinji“; našel je namreč v rusko-nemškem besednjaku, da pomenja „cyp-ljenok“ —

Narislal L. Fetič-Franckheim.

Mokronoško žezlo.

„Küchlein“, pa je razumel „kuhinjo“ namesto „piščanca“. „Visočajši san“ je drugi prestavil „najveličanstveniji san“ namesto „najvišje dostojanstvo“. Maretič našteva stotine takih zgledov. Kaj pa, ko bi si vzel kdo čas, da bi slovenske prevode iz ruščine tako kritično pregledal! Mislimo, da bi naletel na gorostasne stvari!

„Matica Srpska“ je bila osnovana l. 1826, na dan sv. Save v Budimpešti. Lansko leto je bilo v avstrijsko-ogrski monarhiji 868 članov; vseh skupaj je: rednih članov 1212, priložnikov 425, častnih 25, književni oddelek ima 75 članov.

Balkan in zapadna Evropa. „Matica Srpska“ je izdala letos knjigo „Zapadna Evropa i balkanski narodi prema Turcima u prvoj polovini XV. veka“. Pisatelj Jovan Radonić popisuje najbolj zanimivi del balkanske zgodovine — zadnje polstoletje pred padcem Carigrada l. 1453, ko se je evropski zapad s papeštvom na čelu trudil, da reši balkanski polotok turškega nasilstva, a zaman.

Janko Veselinović. 27. junija je umrl pri svojih stariših v Glogovcu pri Šapcu srbski pisatelj Janko Veselinović v 45. letu svoje starosti. Veselinović je izvršil štiri gimnazijske razrede, potem je vstopil v učiteljske v Belemgradu. L. 1880. je postal učitelj v Mačvi. Ker se je poročil na vasi, je imel dovolj prilike, da je dobro spoznal vaško življenje, tako, da je pod vplivom slik, ki so se pred njegovimi očmi razvijale, napisal iz vaškega življenja pod naslovom „Luda Veliko“ povest, ki je bila od kritike zelo prijazno sprejeta. To ga je ohrabilo, da je v tej smeri dalje pisal in postal eden izmed najboljših srbskih pisateljev. Njegovi proizvodi so izhajali v raznih srbskih časopisih; nekateri so izšli v posebnih zbirkah. J. Veselinović je znal izvrstno risati življenje srbskega seljaka; ker je bil tudi dober psiholog, je segel na dno duše tistih oseb, ki jih je opisoval v svojih slikah. Veselinović je bil obenem pesnik; zaradi tega so njegove slike tako živahne. Njegov jezik je čist in poljuden. Večja dela, kakor n. pr. „Hajduk Stanko“ mu niso uspela. Ravno tako so njegove povesti iz belgrajskega življenja bolj slabe, polne dvomljivega naturalističnega okusa. Nekaj časa je uredoval tudi leposlovni list „Zvezda“, okoli katerega je zbral več boljših srbskih književnikov.

Bolgarsko bogoslovno časopisje. Z bogoslovnimi tvarinami se bavijo sledeči bolgarski listi: „Svêtnik“, uradno glasilo bolgarskega eksarhata, „Pravoslaven misioner“, „Blagovêstiteľ“, „Crkoven Vêstnik“. Med znanstvenimi listi, ki prinašajo semtertje tudi cerkveno-zgodovinske ali modroslovno-apologetične stvari, sta „Zadružên trud“ in „Periôdičesko Spisanje“. Najvažnejši med vsemi je „Crkoven Vêstnik“, ki posnema popolnoma ruski „Cerkovnyj Vêstnik“. Splošno je bolgarsko bogoslovno slovstvo jako revno. Dokler je bila Bolgarija pod Carigradom, je bila vsa hierarhija grška, a bolgarskih duhovnikov

niso pustili k višjim študijam. Ko se je Bolgarija osvobodila, si je pa država podvrgla vso cerkveno upravo, kakor tudi izobrazbo klerikov, za katero pa ni storila mnogo. Po ruskem vzorcu so ustanovili kot najvišjo cerkveno oblast „Sveti sinod“. Karavelov je v sobranju imenoval bolgarsko pravoslavno duhovščino „nevedno maso“. — O bolgarskih katoličanih je spisal v „Lêtopisu na bulgarskoto knižovno družestvo“ dr. A. Teodorov učeno razpravo „Bulgaritê katolici v Svištovsko i têhnata čerkovna borba“, v kateri trdi, da so bolgarski katoličani potomci izpreobrnjenih patarenov. Pisatelj svetuje vladi, naj bo strpna proti katoličanom in naj podpira njihove težnje, da dobé domačih bolgarskih duhovnikov, ki se naj izobrazujejo v katoliških semenških pri drugih slovanskih narodih.

„**Slavjanska Besêda**“ v Sofiji. Dne 1. in 2. julija je obhajalo društvo „Slavjanska Besêda“ v Sofiji slovesno petindvajsetletnico svojega obstanka. Društvo je bilo ustanovljeno l. 1880. v prvih letih bolgarskega političnega prerodenja in je celih 25 let tiho sicer, a intenzivno delovalo, da bi se med njegovimi člani razvila slovanska vzajemnost in plodonosno družabno življenje. Sedaj s ponosom gleda v svojo 25letno preteklost, in ni dvomiti, da še večjih in lepših uspehov dočaka pri svoji 50letnici. „Slavjanska Besêda“ ima sedaj 400 članov, lastno krasno poslopje in bogato knjižnico. Med njenimi udi so mnogi bivši in sedanji ministri, diplomati, profesorji in skoraj vsi imenitni prebivalci Sofije in Slovani, ki v tem mestu prebivajo. Častni udje so: Eksarh Josif, knez Ferdinand, M. St. Drinov, dr. K. Jireček i. t. d. Društveni predsednik je St. Kostov, tajnik sv. sinoda; podpredsednik S. I. Zahej, trgovec. Pri slavnostni seji so bili soglasno imenovani sledeči novi častni udje: Grof Ignatjev; Henrik Sienkiewicz; dr. Ljubor Niederle, češki učenjak in profesor; Iv. Hribar; Svetozar Hurban-Vajanský, slovaški pisatelj; general Gruič, srbski diplomat; metropolit Mitrofan iz Črne gore; S. J. Zahej, ustanovnik in 25letni podpredsednik „Slavjanske Besêde“; Ivan Vazov, bolgarski pesnik.

Slovani in luteranstvo. V „Letopisu Matice Srpske“ je objavil Jakub Bart-Čišinski jako zanimiv članek: „Razvoj literature lužičkih Srba sa osobitim obzirom na njeno sadašnje stanje.“ Kot vzrok velike narodne izgube tega najbolj germanizaciji izpostavljenega slovanskega rodu navaja pisatelj najprej politično odvisnost od Nemcev, potem pa nadaljuje: „Drugi udarec, ki je zadel ostale polabske Slovane, je bila reformacija na početku XVI. stoletja. Z reformacijo so se širom otvorila vrata močni in nevzdržni germanizaciji. V polabske pokrajine so v jatah prihajali propovedniki nove Luthrove vere, večinoma brez vsake ali vsaj jako pomanjkljive sposobnosti. Niso poznali narodnega jezika teh krajev, in se ga